

Kadernota 2020

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
2.	Financiële kaders	7
3.	Ontwikkelingen	14
4.	Financiële vertaling ontwikkelingen	19
5.	Financiële recapitulatie	21
6.	Meerjareninvesteringsprogramma 2020-2023	22

1. Inleiding

De nu voorliggende kadernota bevat de kaders voor de nog op te stellen ontwerpbegroting 2020. Het gaat hierbij om zowel beleid als budget. De nota bevat keuzes over bestaand en nieuw beleid en bijbehorende baten en lasten. De discussie en de afweging over de inzet van de financiële middelen vindt pas plaats bij de begrotingsbehandeling.

Deze kadernota is sluitend gemaakt door het opnemen van een algehele taakstelling en een onderuitputting op de bijdragen aan het Servicecentrum MER.

Zie hoofdstuk 5.

2. Financiële kaders

Geldende kaders eerdere begrotingen

De gemeente staat voor de plicht met een structureel sluitende begroting te werken. Dit is niet alleen een voorschrift van de toezichthouder, de provincie Limburg, maar is ook een plicht die de gemeente in het kader van het BBV (Besluit Begroten en Verantwoorden Provincies en Gemeenten) en een gezond financieel beleid moet vervullen. Uitgangspunt is dat nieuw beleid gerealiseerd kan worden als bestaand beleid wordt ingeleverd. Wanneer de raad dit niet wil, moeten de inkomsten verhoogd worden i.c. de OZB-belastingen. Verhoging van de tarieven is het laatste redmiddel. Hierbij moet ook rekening worden gehouden met de beperkingen die vanuit het rijk aan de OZB-verhoging is opgelegd. Allereerst wordt gekeken naar efficiency en wordt bestaand beleid ter discussie gesteld.

Repressief toezicht

De raad moet volgens artikel 189, lid 3 Gemeentewet zorgen voor evenwicht in de begroting. Evenwicht wil zeggen dat de structurele lasten in de begroting met structurele baten worden gedekt en dat de ramingen volledig en realistisch zijn. De toezichthouder, provincie Limburg, gaat na of de raad zich aan deze wettelijke opdracht houdt. Is dat niet het geval, en is er dus sprake van een tekort in de begroting dat ook aan het eind van de meerjarenraming

nog steeds bestaat, dan plaatst zij op basis van artikel 203, lid 1 Gemeentewet een dergelijke begroting onder preventief toezicht.

Verdiepingsonderzoek (VDO)

Elke gemeente wordt één keer per vier jaar grondig onderzocht met een financieel verdiepingsonderzoek. Als dit financieel verdiepingsonderzoek dat mogelijk maakt, wordt de gemeente vervolgens voor vier jaar repressief toezicht verleend. De gemeente wordt dan in deze periode op meer afstand gevolgd. Alleen als de gemeente in die periode financieel ernstig uit evenwicht raakt, kan de meerjarige uitspraak ingetrokken worden.

Bij de gemeenten in Midden-Limburg, waaronder Echt-Susteren, heeft in 2017 voor de derde keer een financieel verdiepingsonderzoek plaatsgevonden. De toezichthouder heeft laten weten dat voor de gemeente Echt-Susteren meerjarig repressief toezicht van toepassing is voor de jaren 2017-2020.

Beheerplannen

Een van de pijlers voor goed inzicht in de financiële positie is het beschikken over actuele, door de raad vastgestelde beheerplannen, waarbij ook het kwaliteitsniveau wordt bepaald. Dit is ook een eis van de toezichthouder in het kader van het verdiepingsonderzoek.

Beheerplannen

Plannen	Vastgesteld door de raad / college van B&W	Datum besluit	Financiële vertaling begroting en meerjarenraming
Meerjarig investeringsplan (MIP) 2018-2021	Raad	9 november 2017	Ja
GRP 2017-2021 ¹⁾	Raad	22 september 2016	Ja
Waterketenplan 2017-2021	Raad	22 september 2016	Ja
Beheerplan gebouwen 2016 - 2025	Raad	4 november 2015	Ja
Beleidsplan openbare verlichting 2019-2023	College van B&W	September 2018	Ja
Uitvoeringsplan civieltechnische kunstwerken 2016-2020	College van B&W	2 februari 2016	Ja
Kadernota Groen	College van B&W	19 april 2016	Ja
Wegbeheerplan 2017-2021	Raad	28 september 2017	Ja
Groenbeheerplan 2018-2022	College van B&W	28 september 2017	Ja
Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan 2016-2025	Raad	7 april 2016	Ja

¹⁾ Gemeentelijk Rioleringsplan

Heffingenbeleid

De uitgangspunten van het lokale heffingenbeleid zijn als volgt:

- Kostendekkendheid: het uitgangspunt is dat de gebruiker betaalt. De gemeenteraad is vrij om de hoogte van het tarief vast te stellen met een kostenonderbouwing als basis, waarbij het Rijk een aantal grenzen heeft gesteld, waaronder een maximale kostendekkendheid van 100%.
- In het hoofdlijnenakkoord 2018-2022 is aangegeven dat de onroerendezaakbelasting van woningen in de periode 2018-2022 met maximaal 1,75% per jaar stijgt. Deze kadernota bevat een voorstel om de onroerendezaakbelasting van niet-woningen toe te laten groeien naar het provinciale gemiddelde van plattelandsgemeenten.
- De hoogte van de tarieven en de kostendekkendheid van de tarieven worden in december door de gemeenteraad vastgesteld.
- Het huidige pakket van belastingen en rechten is voorlopig voldoende voor de gemeente om haar taken uit te voeren. Het uitgangspunt is het huidige pakket te handhaven en niet over te gaan tot het introduceren van nieuwe belastingen en rechten of het laten vervallen van bestaande belastingen en rechten.
- Voor de inzameling van huishoudelijk restafval, groente- fruit en tuinafval en kunststofverpakkingsmiddelen geldt een apart tarief voor eenpersoons- en meerpersoonshuishoudens. In het hoofdlijnenakkoord 2018-2022 is besloten dat de raad een keuze gaat maken om te komen tot een moderner en duurzamer beleid voor afvalinzameling.
- Volgens het in de raad van 22 september 2016 vastgestelde Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2017-2021 is het tarief voor rioolheffing in 2018 gebleven op het niveau van 2017. Vanaf 2019 wordt dit geleidelijk verhoogd met 1,6% tot € 295 in 2028. Vanaf 2016 zijn objecten in de lozing betrokken die indirect lozen op het riool. Het is gerechtvaardigd en juridisch verdedigbaar deze objecten voort 50% te belasten.
- Het tarief voor de toeristenbelasting bedraagt vanaf 2016 € 1,50 per persoon per overnachting.
- Om onderscheid in tarief tussen het kort verblijf van arbeidsmigranten in verblijven met een niet-recreatieve bestemming (bijvoorbeeld huisvesting conform de beleidsnotitie 'huisvesting shortstay-arbeidsmigranten gemeente Echt-Susteren') enerzijds en elke andere vorm van kort verblijf ander-

zijds mogelijk te maken, is vanaf 2018 de lijst van definities uitgebreid en is onderscheid gemaakt in het van toepassing zijnde tarief per persoon per nacht. Dit tarief is € 1 per persoon per overnachting. Het onderscheid is gebaseerd op de aard van het verblijf dat voor overnachting ter beschikking wordt gesteld. Een en ander houdt in dat verblijf door bijvoorbeeld arbeidsmigranten in verblijven met een recreatieve bestemming (of verblijven die bepaalde perioden van het jaar als zodanig worden gebruikt), belast wordt tegen het reguliere (hogere) tarief.

- Hoewel de grafrechten van openbare begraafplaatsen niet kostendekkend zijn worden deze niet verder verhoogd. In 2015 is duidelijk een maatschappelijke trend zichtbaar dat het aantal crematies toeneemt en het aantal begravingen afneemt. Dit heeft tot gevolg dat de lasten van de begraafplaatsen over minder begravingen moet worden omgeslagen, waardoor de kosten per begraving sterk stijgen. Hierdoor wordt de keuze voor een begraving of crematie om financiële redenen bijna onmogelijk. Dit is een onwenselijke ontwikkeling. Daarom zijn de tarieven van begravingen bevroren op het niveau van het jaar 2015.

Vermindering lastendruk

De gemeente staat er door een jarenlange conservatieve begrotingspolitiek financieel goed voor. In het hoofdlijnenakkoord 2018-2022 is afgesproken dat dit beleid gecontinueerd wordt waarbij jaarlijks sluitende meerjarenbegrotingen uitgangspunt zijn in combinatie met een aanvaardbare lokale lastendruk voor de huishoudens die op of rond het provinciaal gemiddelde ligt. Dit is sinds een aantal jaar niet meer het geval. De wijzigingen in het afvalinzamelingsbeleid moeten de basis vormen voor de neerwaartse bijstelling van de lokale lastendruk. In 2019 is de lokale lastendruk € 33 hoger dan het provinciale gemiddelde. Hierbij moet aangetekend worden dat in het overzicht van de provincie, voor de gemeente Echt-Susteren het tarief van het meerpersoonshuishouden voor de afvalstoffenheffing wordt meegeteld. Het tarief voor een eenpersoons huishouden is aanzienlijk lager. Daarnaast is niet bekend of alle gemeenten een percentage voor de kostendekkendheid van 100% hanteren en welke kostencomponenten deel uitmaken van de tarieven van de andere gemeenten.

Nota risicomangement en weerstandsvermogen

Op 5 juli 2018 heeft de raad de nota's risicomangement en weerstandsvermogen vastgesteld. Deze nota's vormen het kader waarbinnen gewerkt wordt.

Eigen financieel beleid

Verder is er in de loop der jaren nog financieel beleid ontwikkeld over:

Algemene uitkering

Voor wat betreft de algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt in de begroting 2020 uitgegaan van de mei- c.q. junicirculaire (2019) en de daarin opgenomen uitkeringsfactoren.

Bij de bepaling van de accessen voor de jaren na het begrotingsjaar houden de beheerders van het gemeentefonds rekening met een mutatie van de prijsontwikkeling van het BBP (Bruto Binnenlands Product). De gemeente begroot de algemene uitkering voor de jaren 2020-2023 op basis van constante prijzen en houdt aan de lastenkant van de meerjarenraming geen rekening met een inflatiepercentage.

In het kader van realistisch ramen houdt de gemeente integraal rekening met de budgettaire effecten van de in de meicirculaire genoemde loonstijgingen. Dit is gebeurd door verwerking in de ramingen van de personele lasten/organisatiekosten.

Verordening artikel 212

In artikel 212 van de Gemeentewet is opgenomen dat de raad bij verordening de uitgangspunten voor het financieel beleid vaststelt. Het gaat hierbij om uitgangspunten die binnen de verslaggevingsregels van het BBV ter invulling aan de gemeente zijn gelaten en die kunnen worden afgestemd op de specifieke omstandigheden van de gemeente.

Door de uitgangspunten vast te leggen in de verordening wordt invulling gegeven aan de kaderstellende rol van de raad. Hiermee wordt voor een ieder helderheid verstrekt over keuzes die ten aanzien van het financieel beleid zijn gemaakt en de argumentatie daarbij. Ook is hiermee helder welke spelregels bij de begrotingsuitvoering moeten worden gevolgd en geeft dit waarborgen dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan.

Onvoorziene uitgaven

In de begroting is een bedrag van circa € 100.000 opgenomen voor onvoorziene uitgaven. Om praktische redenen is het college gemandateerd een beroep te kunnen doen op de

ze post en daarover de raad pas achteraf te informeren door middel van één van de beide bestuursrapportages of de jaarrekening.

Deelfondsen 3D's

In 2015 is de uitvoering van het sociaal domein (zorg, jeugdhulp en werk) gedecentraliseerd naar de gemeenten. Hiervoor ontvingen de gemeenten aparte uitkeringen in de vorm van deelfondsen.

Het rijk heeft besloten om de budgetten voor de drie pijlers met ingang van 2019 te ontschotten en deel uit te laten maken van de algemene uitkering. In het hoofdlijnenakkoord 2018-2022 is afgesproken dat de budgetten op basis van de bedragen uit de begroting 2018 geoormerkt blijven voor het sociaal domein en mogelijke tekorten binnen bepaalde pijlers binnen het programma op te vangen. Overschotten blijven geoormerkt binnen de bestaande (egalisatie-) reserves voor het sociaal domein.

Indexering budgetten

Het is regel dat budgetten niet automatisch geïndexeerd worden. Hiervoor is, gezien de schaarste aan middelen, geen ruimte. De indexering moet gezocht worden door het maken van slimme keuzes. Het is in sommige gevallen onoverkomelijk dat dit ten koste gaat van de kwaliteit (lager uitvoeringsniveau).

De jaarlijkse inflatie moet worden opgevangen door het interen op de huidige budgetten.

Reserve vermindering kapitaallasten

Substantiële incidentele meevallers worden in principe toegevoegd aan de reserve vermindering kapitaallasten. Deze kan worden ingezet om structureel ruimte te creëren binnen het meerjarenperspectief van de begroting.

Naast de incidentele meevallers is bij de Nota reserves en voorzieningen in november 2017 bij iedere reserve (voor zover mogelijk) een plafond ingesteld. Het surplus dat boven dit plafond uitgaat, wordt toegevoegd aan de reserve vermindering kapitaallasten.

Overheveling niet volledig bestede budgetten

Bij het niet volledig besteden van budgetten uit de 2^e bestuursrapportage vóór 31 december van het boekjaar, mag een bestemmingsreserve worden gevormd, waaruit in een volgend jaar deze specifieke lasten worden gedekt. Voorafgaand aan het opnieuw beschikbaar stellen van het budget wordt voorgesteld om in het daarop volgende boekjaar wel al uitgaven te

doen ten laste van het nog door de raad opnieuw beschikbaar te stellen budget.

Uitgaven uit reserves

Wanneer uitgaven uit reserves gedekt worden en deze aan het einde van enig boekjaar niet volledig zijn uitgevoerd, maar in het daarop volgende jaar nog nodig zijn, is het toegestaan in het daarop volgende boekjaar al uitgaven te doen ten laste van het nog door de raad opnieuw beschikbaar te stellen budget.

Vorbereidingskrediet faciliterende en actieve grondexploitaties.

Wanneer de gemeente overweegt om zelf of in samenwerking met een projectontwikkelaar, een (uitleg)gebied te (laten)ontwikkelen, moeten hiervoor, met name in de initiatief- en voorbereidingsfase, kosten worden gemaakt. Vervolgens kan definitief worden besloten om de gronden al dan niet in exploitatie te nemen of de exploitatie daarvan te faciliteren. Bij een actieve grondexploitatie ontwikkelt de gemeente de gronden zelf en bij een faciliterende grondexploitatie faciliteert de gemeente de randvoorwaarden voor een gewenste ontwikkeling van gronden door een derde partij.

Het algemeen budgetrecht is een raadsbevoegdheid. Normaal gesproken mag het college geen kosten voor grondexploitaties maken, voordat de raad hiervoor geld ter beschikking heeft gesteld. De raad kan het college echter de ruimte bieden om binnen kaders zelfstandig financiële besluiten hierover te nemen. Vanwege de doorlooptijden van raadsvoorstellen is het niet te doen om met name bij de veelvoud aan kleinere projecten, per project een voorbereidingskrediet door de raad te laten vaststellen voordat voorbereidende kosten kunnen worden gemaakt.

Om toch in de voorbereidingsfase al kosten te kunnen maken, deze op juiste wijze te registreren en dekking daarvoor te regelen, wordt het volgende voorgesteld:

Limiet

De raad geeft het college de ruimte om jaarlijks zonder voorafgaande tussenkomst van de raad tot een totaal bedrag van maximaal € 100.000 bestedingen te doen voor de voorbereiding van actieve- en faciliterende grondexploitaties, dit met inachtneming van de volgende voorwaarden die het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) ten aanzien van voorbereidingskosten dwingend voorschrijft:

- De kosten moeten passen binnen de kostensoortenlijst van het Besluit ruimtelijke ordening; en
- De kosten mogen maximaal 5 jaar geactiveerd blijven. Na maximaal 5 jaar moeten de kosten hebben geleid tot een actieve of faciliterende grondexploitatie danwel worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat.

De in de beginfasen te maken voorbereidingskosten zijn meestal planontwikkelingskosten, maar kunnen ook bestaan uit o.a. beheerskosten, sloopkosten, (strategische) verwervingskosten en rente. Afhankelijk van de indeling in een actieve- of faciliterende grondexploitatie, worden kosten die al worden gemaakt voordat het grondexploitatiecomplex mag worden geopend, volgens het nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verantwoord onder 'Immateriële Vaste Activa (ImVA)' of 'Overlopende activa'.

Overgang naar exploitatie

Worden deze plannen daadwerkelijk in ontwikkeling genomen, dan worden de onder ImVA of overlopende activa geactiveerde voorbereidingskosten overgeheveld naar het actieve of faciliterende grondexploitatiecomplex.

Afboeking

De op ImVA of overlopende activa verantwoorde kosten waarvan de 5 jaars-termijn in het actuele boekjaar verstrijkt, worden in dat actuele boekjaar afgeboekt ten laste van het jaarresultaat. Als dekking wordt hiervoor de algemene reserve grondbedrijf gebruikt.

Risicobeheersing

Om te voorkomen dat op enig moment meer voorbereidingskosten worden gemaakt dan de algemene reserve grondbedrijf kan afdekken, wordt met de verantwoording van kosten op het voorbereidingskrediet telkenmale ook een claim opgenomen op de algemene reserve grondbedrijf.

Algemeen voorbereidingskrediet

Om de uitvoering van de projecten conform het meerjareninvesteringsplan (MIP) te kunnen realiseren is het noodzakelijk om de voorbereiding een jaar eerder te starten dan vermeld in het MIP.

Hiervoor wordt jaarlijks een algemeen voorbereidingskrediet van € 250.000 beschikbaar te zijn voor alle kredieten die in het MIP zijn opgenomen. In het jaar dat een bepaald project in het MIP is opgenomen, worden gemaakte voorbereidingskosten overgeheveld naar het

krediet voor dat project. Op dit voorbereidingskrediet wordt niet afgeschreven.

Bovenstaande is al besloten in de 1^e bestuursrapportage 2013.

Naast bovenstaande investeringen van het MIP kunnen ook in de loop van het jaar nieuwe investeringen worden voorbereid. Deze staan dan nog niet op het MIP vermeld. Ook voor deze investeringen geldt dat voorbereidingskosten worden gemaakt, voordat de vraag om een krediet beschikbaar te stellen aan de raad wordt voorgelegd.

De raad geeft het college de ruimte om jaarlijks zonder voorafgaande tussenkomst van de raad binnen het genoemde voorbereidingskrediet bestedingen te doen voor het maken van voorbereidingskosten voor (nieuwe) investeringen.

Als de raad afwijzend besluit over het beschikbaar stellen van een krediet, dan moeten de gemaakte voorbereidingskosten ten laste worden gebracht van de reserve vermindering kapitaallasten. Wordt het krediet wel beschikbaar gesteld, dan worden de voorbereidingskosten overgebracht naar het dit krediet.

Uitgangspunten

Aantal inwoners

Voor de begroting 2020 wordt uitgegaan van een inwonertal van 32.000. Het werkelijk aantal inwoners op 1 januari 2019 is 31.645 inwoners.

Rentepercentage

In de begroting 2020 wordt een rekenpercentage toegepast van 2%. De rente voor langlopende leningen bedraagt per 1 mei 2019 voor een 10 jarige lineaire lening 0,35%, voor 20 jaar lineair 0,90% en voor 30 jaar lineair 1,15%.

De rente is sinds vier jaar historisch laag. De kans dat de rente stijgt, is groter dan dat deze daalt. Met een rekenrente van 2% is een veilige marge ingebouwd, zodat op het moment dat de rente stijgt de begroting niet onder druk komt te staan.

Aandachtspunten en aanvullende notities commissie BBV

Met ingang van 2017 zijn er wijzigingen aangebracht in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en zijn een aantal notities van de commissie BBV verschenen met dwingende voorschriften. Dit heeft er o.a. toe geleid dat wijzigingen zijn doorgevoerd in de financiële verordening 212, vastgesteld door de raad van 22 februari 2017.

De volgende elementen zijn van toepassing bij het opstellen van de begroting.

Activeren van investeringen met maatschappelijk nut

Het activeren van investeringen met maatschappelijk nut heeft financiële effecten. Enerzijds leidt het activeren tot structurele kapitaallasten, die structureel gedekt moeten worden. Daarnaast kent het activeren op de langere termijn ook een kostenverhogend effect, namelijk de rentecomponent. Dit is een extra kostenpost, die is opgenomen in onze (meerjaren)-begroting en de beheerplannen.

Anderzijds kan het zijn, dat in de startjaren incidentele ruimte binnen de begroting ontstaat door een gefaseerde invoering (alleen nieuwe investeringen worden geactiveerd). Veelal werden investeringen in maatschappelijk nut gedekt uit incidentele middelen (reserves). Door te activeren zijn structurele middelen nodig in plaats van de eventueel beschikbare incidentele middelen. Het is natuurlijk ook mogelijk dat beschikbare incidentele middelen gebruikt worden voor de vorming van een bruteringsreserve. De structurele kapitaallasten kunnen dan gedekt worden uit deze bruteringsreserve.

Financiële kengetallen

Met ingang van de begroting 2016 en de jaarrekeningstukken 2015 is de gemeente verplicht een basisset van vijf financiële kengetallen op te nemen. Deze kengetallen zijn bedoeld om de gemeentelijke financiële positie inzichtelijker te maken en de vergelijkbaarheid tussen gemeenten te vergroten.

Een afzonderlijk kengetal zegt weinig over hoe uw financiële positie moet worden beoordeeld. De kengetallen moeten altijd in samenhang worden bezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een beeld geven van de financiële positie van uw gemeente. Het is dan ook van belang dat de kengetallen door het college worden voorzien van een adequate toelichting. Vanuit de controlerende en kaderstellende rol is het aan de raad om eventueel bijstellingen te verlangen. Bij de invoering van de kengetallen is een bewuste keuze gemaakt om geen norm op te leggen. Een kengetal of de ontwikkeling van een kengetal is een weerspiegeling van het gevoerde beleid. Voor de toezichthouder hebben de kengetallen een signaleringswaarde en worden ze betrokken bij het krijgen van een completer inzicht in de financiële situatie van uw gemeente.

Disconteringsvoet

De disconteringsvoet die moet worden gehanteerd in de berekening van de contante waarde

voor het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitatie is voor alle gemeenten gelijk gesteld en gekoppeld aan het streefpercentage van de ECB voor de inflatie, zijnde 2%.

Looptijd grondexploitatiecomplex

Om de risico's die samenhangen met zeer lang lopende projecten te beperken is de richttermijn van een grondexploitatiecomplex maximaal 10 jaar. Deze 10 jaar moet voortschrijdend worden gezien en er kan alleen gemotiveerd van worden afgeweken. Een gemotiveerde afwijking houdt in dat deze motivatie is geautoriseerd door de raad en verantwoord is in de begroting en de jaarstukken. De motivatie moet zijn voorzien van passende risico-beperkende beheersmaatregelen op basis van de specifieke omstandigheden. Hierbij kan gedacht worden aan:

- het hebben van daadwerkelijke afzetcontracten voor de periode verder dan 10 jaar;
- het hebben van herleidbare afspraken (intenties van projectontwikkelaars/corporaties) voor de periode verder dan 10 jaar;
- het hebben van harde opbrengsten in eerdere jaren die alle kosten van de exploitatie over de gehele looptijd op voorhand dekken;
- voor de berekening van het eindsaldo (en het bepalen van de mogelijke verliesvoorziening) niet rekenen met een indexering op de opbrengsten die verder liggen dan 10 jaar;
- andere maatregelen die de omvang van het geïnvesteerd vermogen beperken en daarmee de risico's verkleinen op onvoldoende dekking vanuit (nog te realiseren) grondexploitatiebaten.

Notitie Rente

In de notitie Rente 2017 wordt ingegaan op de verwerking van de rentelasten en –baten in de begroting en jaarstukken. De bepalingen en richtlijnen van deze notitie treden in werking met ingang van het begrotingsjaar 2018. Eerdere toepassing bij de begroting 2017 was niet verplicht maar werd wel aanbevolen. Deze notitie heeft als doelstelling:

- het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente door gemeenten (harmonisering);
- stimuleren dat gemeenten de (verwachte) werkelijke rentelasten opnemen in de begroting en de jaarstukken;
- het eenduidig inzichtelijk maken van de wijze waarop de gemeenten met rente zijn omgegaan (transparantie).

Voor het inzicht in de rentelasten van externe financiering, de berekening van het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening wordt het renteschema uit de notitie Rente opgenomen in de paragraaf financiering.

Rente

Bij de wijziging van het BBV en de invoering van de Vennootschapsbelasting (VPB) voor de lagere overheden is de toerekening van rente een belangrijk aandachtspunt.

De toegestane toe te rekenen rente aan Bouwgronden in exploitatie (BIE) moet worden gebaseerd op de daadwerkelijk te betalen rente over het vreemd vermogen. Dit percentage moet als volgt worden bepaald:

- het rentepercentage van de direct aan de grondexploitatie gerelateerde financiering in het geval van projectfinanciering;
- het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen, als geen sprake is van projectfinanciering;

Het is niet toegestaan om rente toe te rekenen aan BIE over het eigen vermogen en als de gemeente geen externe financiering heeft.

Notitie Materiële vaste activa

De commissie BBV heeft in december 2017 de notitie Materieel vaste activa gepubliceerd over investeren, activeren, waarderen, afschrijven en onderhoud kapitaalgoederen.

In de notitie zijn in relatie tot materiele vaste activa relevante onderwerpen aan bod gekomen, zoals:

- omvangscriterium bij vaste activa
- afschrijvingsbeleid vaste activa
- stelsel- en schattingswijzigingen
- instellen van onderhoudsvoorzieningen.

Autorisatie van (restant)budgetten investeringen

Investeringsbudgetten worden door de raad vastgesteld, hetzij via de vastgestelde begroting, hetzij via een afzonderlijk besluit van de raad. Op basis van de Gemeentewet is een actieve informatieplicht van het college van burgemeester en wethouders aan de raad.

Bij routine-investeringen wordt regelmatig de behoefte gevoeld de investeringsbudgetten gedeeltelijk over te hevelen naar het volgende boekjaar. Dit om te voorkomen dat er (tijdelijk) geen budget is, maar toch uitgaven gedaan moeten kunnen worden. Wanneer een besparing ontstaat op de toegekende budgetten, is het aan de raad om te besluiten wat er met de

restantbudgetten gebeurt. Met de raad moeten nog afspraken gemaakt worden, zoals:

- op welke moment gerapporteerd moet worden over de restantbudgetten en het voorstel om een budget af te sluiten danwel open te houden voor toekomstige uitgaven;
- het minimum bedrag wat overgeheveld kan worden (per gemeente te bepalen).

Deze afspraken (rapporteringscriteria) kunnen worden vastgesteld in de financiële verordening op grond van artikel 212 Gemeentewet.

Beheersing budget: termijn van open houden van een budget

In de praktijk blijkt hoe moeilijk het is om investeringsbudgetten te beheersen, omdat de doorlooptijd van investeringen lang is. Het kan voorkomen dat investeringsbudgetten overschreden worden, termijnen van uitvoering niet gehaald worden en dat jaargrenzen onbedoeld worden gepasseerd. Door de planning van het verloop van investeringen- waarin inzichtelijk is voor

welk bedrag het budget uitgenut gaat worden - kan inzicht worden verkregen in een eventuele vertraging bij de uitvoering van het project.

Om te voorkomen dat investeringsbudgetten keer op keer door een begrotingswijziging worden opgevoerd, kunnen hierover afspraken met de raad worden gemaakt. In de financiële verordening kan worden opgenomen hoe lang een investeringsbudget open kan worden gehouden, voordat deze vrijvalt. Met deze afspraak wordt duidelijk dat investeringsbudgetten die langer dan X jaar uitlopen, vrij vallen. Als het investeringsbudget toch nog langer nodig is, moet het college dit aan de raad voorleggen door een budgetvoorstel.

In de financiële verordening kan bijvoorbeeld het volgende worden opgenomen:

- het aantal keer dat een investeringsbudget overgeheveld mag worden;
- dat overheveling van een budget alleen is toegestaan om de met de raad afgesproken prestaties na te komen.

3. Ontwikkelingen

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een beeld geschetst van de ontwikkelingen die in 2020 en volgende jaren op ons afkomen. Het is uitdrukkelijk de bedoeling een realistisch beeld neer te zetten over de financiën van onze gemeente. Deze kadernota kan dienen als discussiestuk om na te gaan welke maatregelen genomen kunnen worden, om het gezonde en voorzichtige financiële beleid van onze gemeente voort te zetten. Opgemerkt wordt dat de beschreven ontwikkelingen een momentopname zijn. Afhankelijk van de volgende (mei-)circulaire van het rijk kan het beeld anders worden.

De inhoud van deze kadernota moet dan ook gezien worden als dynamisch. Zodra er ontwikkelingen zijn, wordt de informatie bijgesteld en wordt de raad geïnformeerd via een raadsinformatiebrief of wordt de laatste stand van zaken verwerkt in de begroting 2020.

Programma 1 Bevolking en bestuur

- **Begroting 2020 SC MER**

De begroting 2020 van het SC MER heeft gevolgen voor de begroting van de gemeente Echt-Susteren. Deze begroting is voor zienswijze voorgelegd aan de raad in zijn vergadering van 6 juni 2019. De bijdragen worden immers structureel en incidenteel hoger dan tot nu geraamd. Nadrukkelijk wordt vermeld dat er nog geen inzicht is verkregen in de mogelijkheden en kosten voor het oplossen van de I&A-problematiek (één ICT-omgeving en zaakgericht werken). Dit maakt dus nog geen deel uit van de begroting van het SC MER en vormt zowel voor het SC MER als voor de deelnemende gemeenten het grootste financiële risico.

In onderstaande tabel is het bedrag weergegeven dat in de gemeentelijke meerjarenbegroting is opgenomen.

Jaar	Mutaties begroting
2020	€ 983.700
2021	€ 475.500
2022	€ 507.100
2023	€ 522.300

Programma 2 openbare orde en veiligheid

- **Geen mutaties**

Programma 3 Beheer openbare ruimte

- **Onderhoud recreatieve voorzieningen heringerichte Geleenbeek, Nieuwstadt**

In 2007 is de herinrichting van de Geleenbeek bij Nieuwstadt afgerond. Het project is uitgevoerd door Stichting Landschapspark Susteren (LPS) als onderdeel van de verplichte natuurcompensatie voor de realisatie van de Yard bij VDL-Nedcar. LPS beschikt niet over financiële middelen om het langdurig beheer van de binnen het project gerealiseerde recreatieve voorzieningen aan de gemeente te vergoeden. Voor de instandhouding van de recreatieve planonderdelen wordt voorgesteld om het budget landschapsbescherming en verzorging/uitvoering landschapsbeleidsplan te verhogen met de geïndexeerde beheerkosten. Het gaat om een bedrag van € 5.000 per jaar.

- **Groenonderhoud**

Op dit moment wordt het groenonderhoud in Echt-Susteren uitgevoerd door een marktpartij conform het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau basis (B, binnen bebouwde kom) en laag (C, buiten bebouwde kom). Deze marktpartij is na een Europese aanbesteding op 1 april 2018 gestart met het groenonderhoud in Echt-Susteren. Binnen het huidige contract zijn onvoldoende mogelijkheden om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een kans te bieden in te stromen bij het groenonderhoud. Daarom is onlangs besloten de huidige overeenkomst per 1 april 2020 te beëindigen. Halverwege 2019 wordt een nieuwe Europese aanbesteding gehouden waarin deze condities wel zijn opgenomen, waarna een contractpartner voor het groenonderhoud wordt geselecteerd.

Omdat de financiële effecten van deze integratie/doelgroep nog onzeker zijn, zou een en ander kunnen leiden tot uitputting van het huidige groenbudget, zeker gelet op de huidige prijsopdrijvende marktcondities. Op basis van de raming van het onderhoudscontract 2018-2020 is daarom een inschatting gemaakt van de bij te ramen bedragen. In afwachting van de genoemde aanbesteding wordt voorlopig alleen voor 2020 € 250.000 extra geraamd.

- **Onderhoud bomen**

Het onderhoudsbudget bomen staat al jaren onder druk. Ook door droge zomers, uitbreiding bomenareaal en ziekten en plagen nemen de onderhoudskosten toe. Omdat deze kosten het afgelopen jaar zijn betaald uit de eenmalige extra middelen voor groenonderhoud ad € 340.000 en de jaren daarvoor uit het restbudget groenonderhoud Prioverve, is er een verte-

kend beeld ontstaan van de werkelijke kosten voor het boomonderhoud. De € 340.000 zijn in 2019 afgehaald waardoor de reguliere kosten voor het kap- en vervangingsonderhoud hier niet meer op kunnen drukken. Om toch te voldoen aan de (juridische) zorgplicht moet het bomenbestand, op basis van onderzoekresultaten, worden onderhouden. Voor 2020 moet het beschikbare onderhoudsbudget voor bomen (€ 116.200) incidenteel worden verhoogd met € 30.000. In 2020 wordt bekeken of het dan beschikbare budget toereikend is, waarna voor de begroting 2021 en verder deze eenmalige verhoging – al dan niet aangepast – structureel moet worden doorgevoerd.

- **Duurzaamheid**

Voor de periode t/m 2022 wil de gemeente ten minste invulling geven aan de in het Hoofdlijnenakkoord van gemeente Echt-Susteren benoemde duurzaamheidsopgaves.

Als uitwerking van het Hoofdlijnenakkoord is op 19 februari 2019 de Energievisie Echt-Susteren (energieneutraal in 2040) vastgesteld en ook een concreet uitvoeringsprogramma voor deze raadsperiode. Voor de uitvoering van de Energievisie is een reserve duurzaamheid ingesteld van € 400.000. Hiervan is € 150.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering in 2019. Op dit moment is er geen aanleiding dit bedrag aan te passen. Voor de periode 2020 en 2021 wordt voorgesteld jaarlijks € 100.000 voor de uitvoering beschikbaar te stellen en voor 2022 € 50.000. Dekking hiervoor is de reserve duurzaamheid. Voor de periode na 2022 is er in ieder geval nieuw budget nodig met het oog op een energieneutraal Echt-Susteren in 2040.

Naast een reserve duurzaamheid zijn door de gemeenteraad middelen beschikbaar gesteld voor 1 extra fte duurzaamheid. Per 15 maart 2019 is deze ingevuld.

Als uitwerking van het hoofdlijnenakkoord en de Energievisie wordt invulling gegeven aan de Regionale Energiestrategie (RES). Het Klimaatakkoord dat naar verwachting medio 2019 wordt ondertekend op rijksniveau, verlangt een RES van de regio Noord- en Midden Limburg (en van 30 andere regio's). De RES is een instrument om samen met maatschappelijke partners, bedrijfsleven en bewoners te komen tot regionaal gedragen keuzes voor de opwekking van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de daarvoor benodigde opslag en energie-infrastructuur. Tenslotte is de RES een product waarin de regio beschrijft welke energiedoelstellingen haalt en op welke termijn. De RES moet 1 jaar na ondertekening van het klimaatakkoord worden

opgeleverd en geeft dan een concreter beeld van de inspanningen en investeringen van de gemeente. Op dit moment is nog onduidelijk welke concrete afspraken en maatregelen uit deze strategie voortvloeien.

Als onderdeel van de Energievisie vindt momenteel de uitwerking van het beleidskader zon en wind plaats. Dit beleidskader vormt een belangrijk element in voornoemde Regionale Energiestrategie (RES), maar geeft ook kaders en richtlijnen voor de mogelijkheden en onmogelijkheden van initiatiefnemers van zon en wind energie binnen de gemeente Echt-Susteren. Als grondbezitter zijn er wellicht ook voor gemeente Echt-Susteren kansen op het ontwikkelen van bijvoorbeeld een eigen zonnepark. Het is dan mogelijk dat dit een investering van de gemeente vraagt. Als dit het geval is wordt hiervoor een separaat voorstel aan de gemeenteraad voorgelegd.

De Warmtetransitieplannen (Klimaatakkoord) die in 2021 opgeleverd moeten worden en waarin de gemeente op wijkniveau moet aangeven wat het alternatief van aardgas wordt (en wanneer), vormt een grote opgave voor de komende jaren. Onderzocht wordt of Nieuwstadt kan worden aangesloten op het Groene Net van Sittard-Geleen. Ook dit vraagt een extra inspanning en investering van de gemeente (bijv. aanleg infrastructuur). Hoewel op dit moment onduidelijk is welke kosten hieruit voortvloeien en hoe deze verdeeld worden. Ook hiervoor geldt dat als dit het geval is er een separaat voorstel aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.

In de afgelopen periode zijn enkele belangrijke stappen gezet in het verduurzamen van de gemeentelijke gebouwen. Energielabels zijn toegekend en energiescans zijn uitgevoerd. De 6 gebouwen met het hoogste energieverbruik worden als eerste aangepakt. Gestart wordt met die maatregelen die zich binnen vijf jaar terugverdienen, omdat dit ook wettelijk verplicht is. In het vigerende Meerjarenonderhoudsprogramma Gemeentelijke Gebouwen (MJOP) is geen geld opgenomen voor sec duurzaamheidsmaatregelen. Het MJOP wordt in 2019 geactualiseerd. In dit plan worden de vervanging- en onderhoudsmaatregelen, voor zover mogelijk, duurzaam opgenomen. Mocht hiervoor aanvullende budget nodig zijn, dan wordt hiervoor een apart voorstel aan de raad voorgelegd.

Programma 4 Onderwijs

- Geen mutaties

Programma 5 Cultuur en Sport

- [Aanpassingen zaalaccommodatie Connect College](#)

Door uw raad is een besluit genomen om te komen tot een geschikte zaalaccommodatie binnen de kern Echt. Er is gekozen voor een middelgrote zaal in het Cultuurhuis Edith Stein gecombineerd met een grote zaalaccommodatie voor een beperkt aantal uitvoeringen in de locatie van het Connect College aan de Maasbrachterweg. Het tekort om te voldoen aan het dubbelbesluit van uw raad voor het realiseren van beide zalen bedraagt € 145.000 en wordt met name veroorzaakt door de nieuwe inrichting van de Gooj Kamer en een aantal extra voorzieningen op het gebied van geluid, luchtverversing en de aanschaf van een piano.

Als dekking van deze uitgave wordt voorgesteld een nog aan te wijzen reserve.

- [Extra oefenhoek Slekker Boys](#)

De voetbalvereniging Slekker Boys heeft op basis van objectieve planningsnormen van de KNVB onvoldoende accommodatiecapaciteit beschikbaar. Voorgesteld wordt aanvullende capaciteit te realiseren door aanleg van een multifunctioneel speelveldje nabij de basisschool Op de Slek. De kosten bedragen € 90.000 en worden in 15 jaar afgeschreven.

- [Limburgs Vastelaovesleedjes Konkoeer](#)

De organisatie van het LVK 2020 is aan de carnavalsvereniging de Aester uit Echt toegekend. Dit betekent dat binnen de gemeente een groot carnavalsevenement georganiseerd gaat worden met een uitstraling op provinciale schaal. De gemeente moet zowel in financieel als in organisatorisch opzicht een aanzienlijke bijdrage hieraan toekennen. Het evenement vindt plaats op 7 februari 2020. Ook op het gebied van openbare orde, vergunningsverlening en veiligheid ligt hier een aanzienlijke taak voor de gemeente. Het is nog te vroeg om een exacte inschatting van de kosten te maken maar voorlopig wordt voorgesteld hiervoor een bedrag van € 75.000 beschikbaar te stellen voor de 'out of pocket kosten'.

Programma 6 Sociaal domein

- Geen mutaties

Programma 7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

- [Implementatie Omgevingswet](#)

In 2018 en 2019 zijn voor de implementatie van Omgevingswet € 50.000 per jaar geraamd voor

het onderdeel Bewustwording. Daarvan is uiteindelijk in 2018 een beperkt deel ingezet (o.a. voor de organisatie van een raadsconferentie over dit onderwerp), de rest is teruggevloeid naar de algemene middelen. In 2020 wordt voor het procesdeel Bewustwording en de implementatie van het Digitaal Stelsel Omgevingsrecht rekening gehouden met implementatiekosten. Deze worden geraamd op een bedrag van € 75.000. Dit is exclusief de uren die ambtelijk aan dit implementatietraject worden besteed. Een concreet overzicht over de kosten die gepaard gaan met de invoering van de Omgevingswet hebben gemeenten nu nog niet. Het Financieel Dialoogmodel Omgevingswet dat door VNG en Deloitte is ontwikkeld voor gemeenten geeft daarin te weinig duidelijkheid.

In 2020 zijn er (naast de eigen ambtelijke ureninzet) in ieder geval de volgende kosten:

- kosten op het gebied van kennisontwikkeling;
- kosten vanwege organisatie van bijeenkomsten;
- kosten voor de voorbereiding van de omgevingsvisie.

In het vervolgtraject is sprake van bijkomende kosten op het gebied van I&A, het opstellen van omgevingsdocumenten (omgevingsvisie, programma, omgevingsplan), communicatie etc. Vanaf 2021 moet de gemeente ook mee betalen aan de structurele uitvoeringskosten van het digitale stelsel en een centraal informatiepunt over de Omgevingswet voor overheden. Als hierover meer duidelijk is worden deze kosten inzichtelijk gemaakt en vervolgens via de reguliere P&C cyclus in de begroting verwerkt.

- [Startersleningen \(2020 e.v.\)](#)

Sinds 2013 heeft de gemeente Echt-Susteren de verordening startersleningen ingevoerd. De bedoeling van de starterslening is om het starters op de woningmarkt, die vaak onvoldoende geld kunnen lenen bij een bank, toch mogelijk te maken met behulp van een aanvullende lening van de gemeente hun eerste woning te verwerven. Na een aflossingsvrije periode betalen de starters deze leningen tegen een marktconforme rente (via Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn)) terug aan de gemeente. In 2018 hebben 13 mensen gebruik gemaakt van een starterslening. In totaliteit hebben sinds het vaststellen van de verordening 72 (jonge) mensen van deze mogelijkheid gebruik gemaakt (stand 18 maart 2019). De interesse voor de starterslening is nog steeds duidelijk aanwezig. De raad heeft voor de huidige regeling in 2013 t/m 2019 ieder jaar € 100.000 uit de algemene

middelen beschikbaar gesteld voor financiering van de startersleningen.

De provincie en de gemeente financieren de startersleningen (75% respectievelijk 25%). De gemiddelde lening bedroeg de afgelopen jaren ca. € 26.000. Gezien de nog steeds aanwezige belangstelling en gezien de gemeentelijke ambities op het gebied van wonen, woningbouw en leefbaarheid, wordt voorgesteld de verordening startersleningen ook in 2020 voort te zetten. Met bovenstaand in acht genomen en er van uitgaande dat de Provincie Limburg ook in 2020 de regeling voortzet, wordt voorgesteld om voor 2020 € 100.000 beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de verordening startersleningen.

De risico afdekking vindt plaats via een claim op de algemene reserve.

- **Koopwoningen jonge gezinnen/woningbouwcontingenten**

Voorgesteld wordt een studie uit te voeren om de mogelijkheden voor de gemeente om de woningbouw voor jonge gezinnen te stimuleren en nader in beeld te brengen.

Om deze ambitie op te pakken is ambtelijke capaciteit nodig. Hiervoor is budget gevraagd via de 1^e bestuursrapportage 2019. Het inzetten van woningbouwcontingenten kan leiden tot een saneringsnoodzaak van bestaande plannen. Als dit leidt tot kosten worden hier aparte voorstellen voor gedaan.

Programma 8 Omgevingsrecht

- **Geen mutaties**

Programma 9 Economische zaken en grondexploitaties

- **Programma centrum Echt**

In de 1^e bestuursrapportage 2019 is een beschrijving gegeven van de diverse projecten in het kader van het programma centrum Echt. In totaliteit is hier een bedrag mee gemoeid van € 8,3 miljoen. In de jaarschijf 2021 van het meerjareninvesteringsprogramma 2019-2022 is € 2,050 miljoen geraamd voor investeringen in de kern Echt. Deze worden ingezet binnen het totale project. Voor het overige deel (€ 2 miljoen) moet nog dekking gezocht worden. Hiervoor wordt onder andere gesproken met de provincie Limburg.

Voor 2023 wordt in lijn met voorgaande jaren een investeringsbedrag van € 4 miljoen geraamd. De investeringsruimte 2023 wordt volledig aangewend voor het programma centrum Echt en wordt naar voren gehaald waardoor de kapitaallasten eerder ontstaan en incidenteel

voor de jaren 2021 en 2022 moeten worden gedekt.

Deze worden geraamd op € 100.000 in 2021 en € 200.000 in 2022, gebaseerd op 40 jaar afschrijving en 2% rente.

Programma 10 Algemene dekkingsmiddelen

- **Begroting 2020 BsGW**

De gemeente is vanaf 2013 aangesloten bij BsGW. Dit samenwerkingsverband verzorgt voor 28 van de 31 Limburgse gemeenten onder meer de uitvoering van de wet WOZ, de belastingheffing en de invordering hiervan. Eén van de doelstellingen die voortvloeien uit de missie van BsGW is kostenreductie. Uitgangspunt voor de begroting van BsGW is dan ook altijd geweest: sober en doelmatig. BsGW heeft zich geëngesteld aan een taakstelling van 10% in de eerste 5 jaar na de verzelfstandiging en heeft in de jaren 2012-2016 daarom de kostenreductie van gemiddeld 2% per jaar niet doorberekend aan de deelnemers. Ook voor 2017 zijn geen extra kosten opgenomen: de indexering is niet doorberekend aan de deelnemers. De totale generaliseerde kostenreductie was eind 2017 opgelopen tot € 1,565 miljoen per jaar.

Ook voor 2020 en verdere jaren geldt dat BsGW een sobere en doelmatige begroting en meerjarenraming opstelt. Vanaf 2017 is de groei- en nazorgfase van de eerste vijf jaar voorbij en ligt de focus op stabilisatie en kwaliteit. Om echter een verantwoorde bedrijfsvoering te kunnen borgen, zijn de grenzen van bezuinigingen vooralsnog bereikt. Net als in de begrotingen 2018 en 2019 zijn in de begroting 2020 de loonindexering en indexering van de kosten van goederen en diensten opgenomen. De ontwerpbegroting 2020 is opgesteld op basis van de kadernota 2020.

Voor 2020 stijgen de netto kosten van BsGW met € 1.750.000 door:

- Loonindexering en indexering goederen € 550.000;
- Gebruikskosten en overheidsbrede nieuwe Generieke Digitale Infrastructuur (GDI)-voorzieningen (naast DigiD en MijnOverheid) € 300.000;
- De begrote proceskosten zijn aangevuld met € 670.000 tot een bedrag van € 2 miljoen en de post onvoorzien is aangevuld met € 230.000 tot € 300.000.

Op de gebruikelijke wijze worden de nettokosten via de kostenverdelmethode toegerekend aan de bijdragen van de deelnemers aan BsGW. Voor Echt-Susteren betekent dit een

hogere bijdrage van € 33.500 in 2020 oplopend tot € 53.000 in 2023.

- **OZB niet-woningen**

Uit het jaarlijkse belastingoverzicht van de provincie Limburg blijkt dat de ozb- tarieven van niet-woningen van Echt-Susteren fors lager zijn dan de gemiddelde tarieven in de provincie. Ten opzichte van alle gemeenten is het tarief van Echt-Susteren 21% (eigenaren) en 22% (gebruikers) lager. Ten opzichte van de plattelandsgemeenten (de steden uitgezonderd) is het tarief 11% (eigenaren) en 13,8% (gebruikers) lager.

In het hoofdlijnenakkoord 2018-2022 is afgesproken dat de ozb op woningen jaarlijks met 1,75% mag stijgen. Dit is waarschijnlijk lager dan de jaarlijkse inflatie. Om dit gedeeltelijk te compenseren wordt voorgesteld om in deze raadsperiode het tarief voor de niet-woningen toe te laten groeien naar het gemiddelde Limburgse ozb-tarief voor niet-woningen van de plattelandsgemeenten. Dit wordt vertaald in een jaarlijkse stijging van 4% in plaats van de 1,75% waarmee nu gerekend is in het meerjarenperspectief van de begroting.

In 2022 wordt opnieuw bekeken wat dan de stand van zaken is omdat er nu geen zicht is op de tariefsaanpassingen in de andere Limburgse gemeenten. De hogere stijging van het tarief betekent een jaarlijkse meeropbrengst van € 45.000.

- **OZB woningen (inflatiecorrectie)**

Zoals hierboven vermeld is de werkelijke inflatie hoger dan het percentage van 1,75% waarmee de ozb jaarlijks wordt verhoogd volgens het Hoofdlijnenakkoord. De raad wordt in overweging gegeven de werkelijke inflatiestijging toe te passen op het tarief van de ozb van woningen. 1% stijging betekent een hogere opbrengst ozb van woningen van € 43.200 per jaar.

Overhead

- **Aanpak personele knelpunten**

Door ontwikkelingen in het takenpakket en de personele bezetting is sprake van een tekort aan personele capaciteit. Om dit op te lossen wordt een structurele aanpak ontwikkeld (strategisch personeelsmanagement) en is een structurele verhoging van het budget voor personele formatie nodig van € 250.000.

- **Onderhoud en inrichting gemeentehuis**

Voor het onderhoud en de inrichting van het gemeentehuis wordt voor 2020 een budget van € 150.000 gevraagd en een investeringsruimte van € 200.000 ten behoeve van:

- De realisatie van diverse duurzaamheidsmaatregelen (€ 200.000);
- De vervanging van meubilair in representatieve-, vergader- en kantoorruimten (€ 90.000);
- De vervanging van het toegangsbeveiligingssysteem (€ 60.000).

De investering van € 200.000 wordt in 8 jaar afgeschreven. Dit is een jaarlijks bedrag van circa € 29.000 (inclusief de rentecomponent). Verwacht wordt dat deze investering leidt tot lagere energiekosten gemeentehuis met eveneens € 29.000.

Voor de komende jaren is een bijstelling van het Meerjaren Onderhouds Plan Gebouwen met een bedrag van jaarlijks € 75.000 nodig. Voorgesteld om hiertoe een eenmalige dotatie van € 600.000 te doen aan de voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen zodat deze voor de komende jaren op niveau is gebracht. Dit voorstel wordt separaat aan de raad voorgelegd bij de raadsbehandeling van de nog op te stellen nieuwe Nota Reserves en Voorzieningen 2019.

4. Financiële vertaling ontwikkelingen

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Programma 1				
Begroting 2020 SC MER	983.700	475.500	507.100	522.300
Programma 3				
Landschapsbescherming en verzorging/uitvoering landschapsbeleidsplan	5.000	5.000	5.000	5.000
Groen onderhoud	250.000			
Wegbeplanting bomen	30.000			
Regionale energiestrategie	10.000			
Uitvoering energievisie	100.000	100.000	50.000	
Reserve duurzaamheid	- 100.000	- 100.000	- 50.000	
Dekking reserve Regiofonds	-10.000			
Programma 5				
Aanpassingen zaalaccommodatie Connect College	145.000			
Inzet reserves	145.000			
Extra oefenhoek Slekker Boys		8.800	8.700	8.600
Limburgs Vastelaovesleedjes Konkoer	75.000			
Programma 7				
Implementatie Omgevingswet	75.000			
Startersleningen	100.000			
Algemene reserve	- 100.000			
Woningbouw jonge gezinnen/woningbouwcontingenten				
Programma 9				
Programma centrum Echt		100.000	200.000	
Programma 10				
Bijdrage aan BsGW	33.500	36.000	40.000	53.000
OZB niet woningen (eigenaren)	- 28.000	- 56.000	- 84.000	- 84.000
OZB niet woningen (gebruikers)	- 17.000	- 34.000	- 51.000	- 51.000
Overhead				
Aanpak personele knelpunten	250.000	250.000	250.000	250.000
Onderhoud en inrichting gemeentehuis	150.000			
Kapitaallasten duurzaamheid gemeentehuis		29.000	28.500	28.000
Besparing energiekosten gemeentehuis		- 29.000	- 28.500	- 28.000
Totaal kadernota 2019	1.807.200	785.300	875.800	703.900

Investerings	2020	2021	2022	2023
Extra oefenhoek Slekker Boys	90.000			
Programma centrum Echt				4.000.000
Duurzaamheid gemeentehuis	200.000			
Totaal	290.000			4.000.000

1e Bestuursrapportage 2019

Meerjarig vloeien uit de 1^e bestuursrapportage 2019 de volgende financiële consequenties:

	2020	2021	2022	2023
Mutaties per programma:				
1. Bevolking en bestuur	16.000	18.000	18.000	18.000
2. Openbare orde en veiligheid	173.800	276.800	278.800	278.800
3. Beheer openbare ruimte	- 300	- 20.300	-20.300	- 30.300
4. Onderwijs	-	-	-	-
5. Cultuur en sport	15.000	15.000	15.000	15.000
6. Sociaal domein	-	-	-	-
7. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	-	-	-	-
8. Omgevingsrecht	45.000	45.000	45.000	45.000
9. Economische zaken en grondexploitaties	- 87.500	- 87.500	- 87.500	- 87.500
10. Algemene dekkingsmiddelen	- 113.100	- 347.600	- 355.600	- 345.600
Overhead	25.000	25.000	25.000	25.000
Totaal programma's	73.900	- 75.600	- 81.600	- 81.600

In deze kadernota is geen rekening gehouden met effecten van de meicirculaire 2019. Deze verschijnt naar verwachting eind mei of begin

juni. Via een raadsinformatiebrief wordt de gemeenteraad hierover geïnformeerd.

5. Financiële recapitulatie

Financieel levert deze kadernota het volgende beeld op:

	2020	2021	2022	2023
Hoofdstuk 4 Financiële vertaling ontwikkelingen	1.807.200	785.300	875.800	703.900
1 ^e bestuursrapportage 2019	73.900	- 75.600	- 81.600	- 81.600
Subtotaal	1.881.100	709.700	794.200	622.300
Dekking				
Inzet reserves	p.m.	-	p.m.	p.m.
Stelpost SC MER-BV	- 50.000	- 50.000	- 50.000	- 50.000
Stelpost SC MER-SD	- 25.000	- 25.000	- 25.000	- 25.000
Stelpost SC MER-OD	- 25.000	- 25.000	- 25.000	- 25.000
Algehele taakstelling		- 609.700	- 694.200	- 522.300
Hogere raming algemene uitkering op basis van meicirculaire 2019	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Subtotaal dekkingsvoorstel	- 100.000	- 709.700	- 794.200	- 622.300
Totaal nog te dekken	1.781.100	-	-	-

7. Meerjareninvesteringsprogramma 2020-2023

Omschrijving van de investering	bedrag	bijdragen	netto investering	afschr. termijn	jaar Inv.	kap lasten 2020	kap lasten 2021	kap lasten 2022	kap lasten 2023
2020									
Heerweg-Kleefstr. Eo., wegen	300.000		300.000	50	2020		12.000	11.880	11.760
Nieuwstadt fase 3 wegen	540.000		540.000	50	2020		21.600	21.384	21.168
Nieuwstadt fase 3 riool	350.000		350.000	60	2020		12.833	12.717	12.600
Turborotonde Echt wegen	800.000		800.000	50	2020		32.000	31.680	31.360
Turborotonde Echt riool	250.000		250.000	60	2020		9.167	9.083	9.000
Wateroverlast Sleek wegen	200.000		200.000	50	2020		8.000	7.920	7.840
Wateroverlast Sleek riool	400.000		400.000	60	2020		14.667	14.533	14.400
Herinr. Centrum Roosteren wegen	0		0	50	2020		0	0	0
Herinr. Centrum Roosteren riool	0		0	60	2020		0	0	0
Herinr. Strummenkampstr. St. Joost wegen	110.000		110.000	50	2020		4.400	4.356	4.312
Herinr. Strummenkampstr. St. Joost riool	50.000		50.000	60	2020		1.833	1.817	1.800
Geb.visie Peij fase1 wegen (zie ook 2021)	520.000		520.000	50	2020-2021			20.800	20.592
Geb.visie Peij fase1 riool (zie ook 2021)	400.000		400.000	60	2020-2021			14.667	14.533
Herinr. Centrum Echt wegen	500.000		500.000	50	2020		20.000	19.800	19.600
Herinr. Centrum Echt riool	500.000		500.000	60	2020		18.333	18.167	18.000
Duurzaamheid gemeentehuis	200.000		200.000	8	2020		29.000	28.500	28.000
Extra oefenhoek Slekker Boys	90.000		90.000	15	2020		8.800	8.660	8.520
Totale investeringen 2020	5.210.000	0	5.210.000						
2021									
Geb.visie Nieuwstadt fase 3 wegen	265.000		265.000	50	2021			10.600	10.494
Geb.visie Nieuwstadt fase 3 riool	460.000		460.000	60	2021			16.867	16.713
Geb.visie Peij fase1 wegen	505.000		505.000	50	2020-2021			20.200	19.998
Geb.visie Peij fase1 riool	600.000		600.000	60	2020-2021			22.000	21.800
Herinr. Centrum Roosteren wegen	700.000		700.000	50	2021				
Herinr. Centrum Roosteren riool	300.000		300.000	60	2021				
Algemene verkeertechnische aanpassingen	250.000		250.000	15	2021			21.667	21.333
Update VRI's	50.000		50.000	15	2021			4.333	4.267
Renovatie schoolgebouwen	1.000.000		1.000.000	25	2021			60.000	59.200
Totale investeringen 2021	4.130.000	0	4.130.000						
2022									
Gebiedsvisie Nieuwstadt fase 4 wegen	1.000.000		1.000.000	50	2022				40.000
Gebiedsvisie Nieuwstadt fase 4 riool	1.000.000		1.000.000	60	2022				36.667
Gebiedsvisie Peij fase 1 wegen	1.000.000		1.000.000	50	2022				40.000
Gebiedsvisie Peij fase 1 riool	750.000		750.000	60	2022				27.500
Algemene verkeertechnische aanpassingen	250.000		250.000	15	2022				21.667
Renovatie schoolgebouwen	1.000.000		1.000.000	25	2022				60.000
Totale investeringen 2022	5.000.000	0	5.000.000						
2023									
Programma centrum Echt	4.000.000		4.000.000	50	2023				
Totale investeringen 2023	4.000.000	0	4.000.000						
Totale investeringen 2020-2023	18.340.000	0	18.340.000			0	192.633	381.630	603.124